

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni

• 15 Kasım 2018 • No: 128

Eriyen Ücretler Telafi Edilsin!

Asgari Ücret Dört Kişilik Bir Ailenin İhtiyaçlarına Göre Hesaplınsın!

Asgari Ücret Tespit Komisyonu Aralık ayında toplanacak ve asgari ücreti belirleyecek. Hepimizin bildiği gibi asgari ücret, tüm ücretler için temel teşkil ediyor ve tüm işçileri ilgilendiriyor. Milyonlarca işçi ya asgari ücretle ya da onun biraz üzerindeki bir ücrete çalışıyor.

İşçiler, emekçiler, kardeşler!

Kısa bir süre sonra bir yılı daha geride bırakmış olacağız. Eğer bir muhasebe yapacak olursak, 2018 yılında uçurumdan düşercesine yoksullaştığımızı görürüz. Krizden dolayı hayat pahalılığı şimşek hızında artarken, ücretlerimiz aynı hızda değer kaybetti ve alım gücümüz azaldı. Üreten, alın teri döken milyonların yaşam koşulları daha da kötüleşmiş

oldu. Ama siyasi iktidar “kriz yok, dışarıdan müdahale var” diyerek topu taca atıyor; sorumluluğunu kabul etmiyor. Sermaye sahipleri ise, bizleri sömürerek elde ettikleri kârlarından ödün vermiyorlar. Onlar krizi fırsata çeviriyorlar. Şu ana kadar on binlerce işçi, sessiz sedasız işten atıldı, yani açlığın kucağına itildi. Birçok işyerinde işçilerin ücreti düzenli ödenmiyor. Yüzlerce işyeri işçileri ücretsiz izne

çıkartıyor. Bazı işyerlerinde daha şimdiden 2019'un yıllık izinleri kullanırılıyor. Haklarımız açıkça gasp ediliyor.

Kardeşler!

Kriz, aynı fırtına gibidir. Sağlama alınmamış, berkitilmemiş her şeyi önüne katıp götürür ve paramparça eder. İşçi sınıfı birlik ve dayanışma içinde olmadığı sürece kriz fırtınasına karşı koyamaz. Birlik ve dayanışma işçilerin sigortasıdır. Şimdi krizin faturasını ödüyor oluşumuzun nedeni, böyle bir sigortamızın olmayışıdır. Nitekim 2001 ve 2008 krizlerinde de fatura, bu yüzden yine bize kesilmişti. Krizi gerekçe gösteren ve işçileri işsizlikle tehdit eden patronlar, ücretlere ya zam yapmamış ya da zamları oldukça düşük tutmuşlardı. Biz "bugüne de şükür, en azından işimiz var" dedikçe, onlar sosyal haklarımıza el koymuş, taşeron çalışma biçimini dayatmışlardı.

Özellikle 2001 krizinde enflasyon fırlamış ve emekçilerin alım gücü keskin bir şekilde düşmüştü. Bilindiği gibi

enflasyon, paranın değer kaybetmesini, fiyatların genel seviyesindeki değişimi yani tüm fiyatların tamamında sürekli bir yükseliş olmasını ifade eder. Geçim araçlarında fiyatların yükselmesi ama ücretlerin aynı kalması demek, gerçekte ücretlerin eriyerek düşmesidir. Bu nedenle, reel ücret ve nominal ücret biçiminde bir ayırım vardır. **Nominal ücret**, aldığımız ücretin miktarıdır. **Reel ücret** ise, elimize geçen para miktarıyla ne kadar şey alabildiğimizi ölçer. Enflasyonun yükselmesiyle birlikte, alım gücümüz ve dolayısıyla reel ücretimiz düşmüş olur.

2001 ve 2008 krizlerinde, artan hayat pahalılığı karşısında eriyen ücretlerimiz telafi edilmedi, yani reel ücretlerimiz düşürüldü. Sonraki yıllarda ücretlerimiz miktar olarak artmasına rağmen, alım gücümüz aynı ölçüde yükselmedi. Zaten bugün fazla mesaiye kalmadan geçinemiyor oluşumuzun nedeni de budur. **Fazla mesai ile birlikte elimize geçen para, aslında ücretimizin kayıp kısmından başka bir şey değil.** Fakat bunun için daha fazla çalışmak zorunda kalıyoruz. Yani sermaye sınıfı, adını koymadan iş saatlerini fiilen uzatmıştır.

Kardeşler!

Biz yoksullaşırken, patronlar sınıfının zenginliği katlanarak artmıştır. Meselâ Türkiye'de 2017'de dolar milyarderinin sayısı 7 kişi artarak 36'ya yükselmesi, zenginliğin kimin elinde toplandığını gözler önüne seriyor. Bu süper zenginler, 2016'da 48 milyar dolar olan servetlerini, 64,7 milyar dolara yükselttiler. Devletin bir kurumu olan TÜİK'in Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması adıyla yayınladığı rapor da, zengin ile yoksul arasındaki uçurumun büyüdüğünü gösteriyor. Bu rapora göre, en zengin yüzde 20'lik kesimin toplam gelirden aldığı pay yüzde 47,4'e yükseldi. En düşük gelire sahip yüzde 20'lik kesimin top-

lam gelirden aldığı pay ise, yalnızca 0,1 puan artarak yüzde 6,3 oldu. Rapor, nüfusun yüzde 14'ünün sürekli yoksulluk çektiğini, yüzde 69'unun borçlu olduğunu ve "ciddi maddi yoksulluk" içinde olanların sayısının 23 milyona ulaştığını ortaya koyuyor.

Siyasi iktidar Türkiye'nin büyüdüğünü, bu yüzden dış güçlerin bizi kışkırdığını ve önümüzü kesmeye çalıştığını propaganda ediyor. Cumhuriyetin 100. yılı olan 2023'te daha da büyüyeceğimizi söylüyor. Yersen! Evet, yukarıdaki tablo kimin büyüdüğünü tartışmasız ortaya koyuyor. Demek ki önümüz açıldığında, bizleri sömürenler daha fazla zenginleşecekler! Bize ise "şaha kalkıyoruz" propagandası yapılacak!

Kardeşler!

Krizle birlikte iğneden ipliğe her şeye fahiş oranda zam yapıldı ve çok daha fazla yoksullaştık. Ne kadar yoksullaştığımızı anlamak için asgari ücreti dolarla kıyaslamak yeterlidir. Ocak ayında dolar 3,75 civarındaydı ve asgari ücret 427 dolar ediyordu. Şu anda ise asgari ücret 290 dolar civarındadır. Üstelik zamlar, en yüksek dolar kuru dikkate alınarak yapıldı, yapılıyor. Peki, bizim bu kaybımız, eriyen ücretlerimiz telafi edilecek mi?

Asgari Ücret Tespit Komisyonu Aralık ayında toplanacak ve asgari ücreti belirleyecek. Hepimizin bildiği gibi asgari ücret, tüm ücretler için temel teşkil ediyor ve tüm işçileri ilgilendiriyor. Milyonlarca işçi ya asgari ücretle ya da onun biraz üzerindeki bir ücretle çalışıyor. Dört kişilik bir ailenin açlık sınırının 1920 ve yoksulluk sınırının 6 bin 252 lira olduğu bir ülkede, asgari ücret sadece 1603 liradır.

Resmi enflasyon yüzde 25'in üzerindedir. Gerçek enflasyon ise çok daha fazladır. Uçurumdan düşercesine yoksullaşmamıza rağmen, patronlar sınıfı ve siyasi iktidar daha şimdiden, krizi gerekçe göstererek düşük zam oranından söz ediyor. Eğer eriyen ücretlerimiz telafi edilmez ve enflasyonun altında zam yapılırsa, gerçekte reel ücretlerimiz düşmüş olacak. Oysa Ocak 2018'de 427 dolar olan asgari ücretin aynı düzeye gelebilmesi için bile yaklaşık 700 lira zamlanması gerekiyor. Dolayısıyla önce kayıplarımız karşılanmalı ve sonra da asgari ücret dört kişilik bir ailenin temel ihtiyaçlarını karşılayacak bir düzeye yükseltilmelidir.

Asgari Ücret Vergi Dışı Bırakılsın, Vergiler Patronlardan Kesilsin!

Asgari/Temel İhtiyaçları Gerçekten Karşılacak Bir Asgari Ücret!

Asgari Ücret Dört Kişilik Bir Ailenin İhtiyaçlarına Göre Hesaplansın! ■

Uçurumdan düşercesine yoksullaşmamıza rağmen, patronlar sınıfı ve siyasi iktidar daha şimdiden, krizi gerekçe göstererek düşük zam oranından söz ediyor. Eğer eriyen ücretlerimiz telafi edilmez ve enflasyonun altında zam yapılırsa, gerçekte reel ücretlerimiz düşmüş olacak.

Krizin Nabzını Pazarda Tuttuk: Evde de Çarşıda da Hesap Şaşıyor

“Gel ablacım geel”, “Bedava yaptık koş kooş”, “Batın geminin malları bunlaaar”, “4 kilo 10 lira, 4 kilo 10 liraaa!”... Semt pazarlarında duymaya alışkın olduğumuz bu sözler, üç kuruş daha ucuza alışveriş yapmak isteyen emekçilerin uğrak mekânı olan pazarlara can verir adeta. Ama gelin görün ki, rengârenk tezgâhlarıyla pazar alanını cümbüşe çeviren, avazları çıktığı kadar bağırarak pazarcuların şimdilerde sesleri içine kaçmış sanki. Gittiğimiz pazarda bağırışlardan eser yok. “Bir sıkıntı var ama ‘psikolojik’ herhalde!” deyip alışverişe koyuluyoruz. Bu arada hem pazarcularla hem de alışverişe gelenlerle sohbet ediyoruz.

Pazarcuların o birbirinden yaratıcı çağırışlarının yerini ellerindeki poşet sayısı ikiye geçmeyen, kaşları çatık, yüzleri asık emekçilerden yükselen homurtular, mırıltılar

Egemenler “aynı gemideyiz” demeyi çok seviyorlar. Ama gemi su almaya başlayınca bizi filikalara yaklaştırmıyorlar. Deyim yerindeyse, onlar kaçıp kurtulurken biz boğuluyoruz. Kabul edelim ki, biz o gemide değiliz. Onların yalanına kanıp haklarımız için mücadeleyi daha ne kadar erteleyeceğiz?

almış. “Bu ne pahalılık kardeşim!”, “Daha geçen hafta kilosu 4 liraydı hangi ara 6 lira oldu?”, “Bir de kriz yok diyorlar, krizi gelsinler pazardan sorsunlar!” benzeri hayıflanmalar kulağımıza çalınıp duruyor. Soruyoruz henüz içi boş pazar arabasıyla pazarı baştan aşağı birkaç kez turlayacak olan teyzeye: “Televizyonlarda ‘kriz yok’ diyorlar, ‘psikolojik’ diyorlar, ‘geçecek’ diyorlar, geçer mi teyze?” Elindeki üç beş domates dolu poşete bir domates daha koyup koymama kararsızlığı içinde yüzümüze bakıp cevap verdi: “Kriz onlara yok kızım. Bize bal gibi de kriz var. ‘Üretim çok, bolluk var’ diyorlar. Ele bolluk, bize yokluk...” Ardından elindeki domatesi tezgâha bıraktı, daha

ucuz tezgâh bulma umuduyla, arabasını peşinden sürüp gitti. Arkasından bakan pazarcının hali daha perişandı. “Aldığım emekli maaşı yetse ne işim olurdu burada? İki çocuğu okutmak kolay iş mi? Şimdilerde her şey çok zor. Eskiden poşet poşet, kilo kilo alınırdı sebze. Şimdi bakıyorsun, iki kabak, üç patlıcan tarttırıyorlar. Kızamıyorsun da... Ne diyeceksin ki, onların da eline geçen para belli.” Yanındaki tezgâh sahibi de dert sahibi. Dayanamıyor, katılıyor sohbeta: “Televizyonlar yalan söylüyor. ‘Fırsatçı’ diye bizi gösteriyorlar. O domates tarladan buraya gelene kadar neler çekiyor? Gübreye, benzine, sebze kasalarına da mı ben zam yapıyorum? Asıl fırsatçı onlar!”

Pazarcuların giderleri diğer esnaflara göre daha az olduğu için pazarda satılan mallar diğer alışveriş mekânlarına göre nispeten daha düşük olur. Haliyle bu durum, geniş bir tüketici kitlesi için pazarları cazip alışveriş mekânlarına dönüştürür. Pazarın bir diğer özelliği ise, marketlerden farklı olarak tane tane değil, kilo kilo alışverişin yapıldığı mekân olmasıdır. Ancak doğru bildiğimiz her şey, her zaman ve her yerde geçerli olmaz. Yaşamlarımız krizden etkilenirken o bildiğimiz semt pazarları da krizden nasibini alarak büyük değişimlere uğrar, fiyatlar el yakmaya başlar. Böylece daha ucuz olur diye pazardan medet uman emekçilerin kanayan yaralarına tuz basar. Pazarcının da, pazar alışverişini yapanın da hali içler acısı. Ama durun hele, vakit ‘fedakârlık’ vakti! İki domates, üç soğan daha az alır, kemerlerimizde bir ilmek daha açar sıktıkça sıkırız. Nihayetinde “biz bir aileyiz!”

Pazarı gezmeye devam ediyoruz. Bu arada gözlerimiz sebzelerin üstündeki fiyatlarda. Bir yandan “kriz yok, manipülasyon var” derken, öte yandan el yakan fiyatlar, elektriğe, doğal gazla gelen zamlar... Hayat pahalılığı karşısında eridikçe buharlaşan ücretler... “Rahibin cezasının bedelini de biz ödedik. Madem serbest bırakacaklardı niye biraz daha erken bırakmadılar da bizi bu kadar süründürdüler. Olan hep bize oluyor” diye dert yanıyor az ileride bir pazaracı ağabey, tezgâhından salatalık seçen bir ablaya. Abla da hak veriyor: “Yazık bize yazık. Krizi çıkaran onlar, altında kalan biz!”

Egemenler “aynı gemideyiz” demeyi çok seviyorlar. Ama gemi su almaya başlayınca bizi filikalara yaklaştırmıyorlar. Deyim yerindeyse, onlar kaçıp kurtulurken biz boğuluyoruz. Kabul edelim ki, biz o gemide değiliz. Onların yalanına kanıp haklarımız için mücadeleyi daha ne kadar erteleyeceğiz? Şimdi vakit kendimiz ve sınıfımız için birleşme, dayanışmayı güçlendirme ve haklarımız için mücadele vakti! ■

Çok Et Tüketiyormuşuz!

13 Kasım'da Ankara Üniversitesi Su Ürünleri Araştırma ve Uygulama Merkezi (ASAUM) tarafından "Balık Ankara'da da Yenir" temalı bir festival düzenlendi. Festivale katılan Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, burada yaptığı konuşmada kırmızı etin gerektiğinden çok tüketildiğini, daha az tüketilmesi gerektiğini ifade etti. Bakan'a göre eti çok tüketiyormuşuz, zaten diyetisyenler de daha az tüketmemizi öneriyormuş. Oysa kırmızı et yerine balık, tavuk, hindi yemeliymişiz! Bakan, aynı günün akşamı katıldığı bir televizyon programında, et tüketiminin artmasının bir refah göstergesi olduğunu da iddia etti. 2002'de 6,5 kilo olan kişi başı yıllık et tüketim miktarının bugün 15 kiloya yükseldiğini söyledi. Üretimin tüketime yetişememesinden yakınlıkla, kırmızı et tüketme anlayışını değiştirip beyaz ete yönelmeyi önerdi.

Bakan, kişi başına et tüketim miktarının arttığını iddia ediyor. Burada yapılan hesap aldatmacasının bir benzeri milli gelirden de yapılmıştı. "Milli gelir artıyor, kişi başına düşen milli gelir de artıyor" denilerek, sanki işçiler de zenginleşiyormuş algısını oluşturmak istemişlerdi, istiyorlar. Ancak gerçek ortada. Milli gelir arttıkça patronlar sınıfının payı daha da artıyor. Türkiye'deki milyoner sayısı artarken, işçinin alım gücü düşüyor. Artan pahalılıkla birlikte, temel ihtiyaçlarına ulaşmakta bile güçlük çeken işçi ailelerinin önemli bir bölümü zaten kırmızı et yerine daha ucuz olan tavuk eti tüketiyor.

Zenginlerin serveti büyüdükçe lüks tüketimleri de ona göre değişim gösteriyor. İşçinin sofrasında asla göremeyeceği, adını dahi duymadığı içecekler, yiyeceklerle dolu sofralar görgüden yoksun bir biçimde medyaya yansıtılıyor. Zenginlerin yedikleri etin miktarı artıyor. Hesabı ise ortalamaya vurularak yoksulun hesabına yazılıyor. Kapitalizmde işler böyle yürür: Zengin zenginleştiği, yoksul yoksullaşır. Zenginlerin sofrası büyüdükçe, yoksulun ekmeği küçülür.

Etin kilosu 40 liranın üzerinde seyrediyor. Eti ucuzlatmak gerekçesiyle et ithalatı yapılıyor. Sonuç ortada; ithalatla birlikte ilk başta bir süreliğine fiyatlarda bir miktar düşme gerçekleşse de gerçek anlamda

ucuzlama olmuyor. Bu arada işçi ücretleri yüksek enflasyon karşısında erimeye devam ediyor.

İşçinin payına düşen et miktarının gerçekte ne kadar olduğunu bir kenara koyalım. Ama iddia edilen yıllık ortalama kişi başına 15 kilo et tüketimi, dünyada kişi başına tüketilen kırmızı et miktarının oldukça altındadır. İstatistikler TÜİK verilerine dayandırılıyor. TÜİK verilerine bakıldığında, tüketim verileri değil üretim verileri görülüyor. Kişi başına üretilen kırmızı et miktarı 15 kiloya karşılık geliyor. Tüm ülkelerde et tüketim verilerini yayınlayan OECD'ye göre ise Türkiye'de kırmızı et tüketim miktarı 2018'de kişi başı 12,6 kilo. Beyaz etle birlikte kişi başına toplam 30,4 kilo et düşüyor. "Her kişinin" bu kadar et yiyemediğini hatırlatmış olalım.

Yine OECD verilerine göre dünyada kişi başına bir yılda tüketilen kırmızı et miktarı 20,4 kilo, AB ülkelerinde 44,7 kilo, OECD ülkelerinde 39,3 kilo. ABD'de kişi başı kırmızı et tüketim miktarı 49,9 kilo, Rusya'da 32,4 kilo, Çin'de 35,2 kilo.

Tarım ve Ormanlık Bakanının iddiası bu veriler karşısında doğruluğunu kaybediyor. Kırmızı et fiyatlarını emekçilerin de temin edebileceği düzeye düşürmek için gerçek önlemler alınmıyor. Bunun yerine, artan hayat pahalılığıyla birlikte, artık hiç de ucuz olmayan tavuk ve balık öneriliyor. Sanki kasıtlı bir şekilde bizimle alay ediyorlar: Kırmızı et bulamıyorsanız tavuk ve balık yiyin! Bakan olmadan önce Kanada merkezli küresel McCain Food adlı yiyecek şirketinin Ortadoğu danışmanlığını yapmış bir kişiden bizim durumumuzu anlamasını beklemiyorduk zaten.

Ekonomik kriz derinleşirken işçinin yoksulluğu da derinleşiyor. Temel tüketim maddelerini almak gittikçe zorlaşıyor. İşçinin sofrasına et girmiş girmemiş... sermaye sınıfının ve onun ihtiyaçları doğrultusunda politikalar yürüten hükümetin umurunda bile değil. İşçilerin daha sağlıklı beslenebilmesinin tek yolu, kendi hakları için birleşip mücadele etmeleridir. ■

ÜLKE	Kırmızı Et (kg/yıl)
AB (28 ülke)	44,7
ABD	49,9
Çin	38,4
Dünya	20,4
Güne Afrika	17,2
İran	6,5
İsrail	23,4
Kore	39,3
Meksika	21,4
Mısır	10,8
OECD - Toplam	39,3
Rusya	32,4
Şili	36,8
Türkiye	12,6
Vietnam	39,4

Zam %100, İndirim %10!

■ Gebze'den bir metal işçisi

Enflasyonla topyekûn mücadele kampanyası son sürat devam ediyor. “Müjde, indirim kampanyası başladı, vatandaşın yüzü gülüyor”, “Bütün ürünlerde indirim sezonu başladı”, “Vatandaş rahat etsin diye %10 indirim yapıldı, hem de bir gün değil tam iki ay.” Gazeteler, haber kanalları, köşelerinden yazanlar, siyasi iktidarın sözcüleri bu sözleri ağızlarından düşürmüyorlar. “Daha ne yapalım vatandaşın mutluluğu için çalışıyoruz” diyorlar. Bir aydır, büyük market vitrinleri, mağazalar, reklam panoları indirim kampanyası ilanlarından geçilmiyor. Krizi iliklerimize kadar yaşayanlar olarak %10 indirim derdimize çare oldu mu peki? Tüketim malzemelerine %50-100 zam yapıyorlar, “büyük indirim yaptık” diyerek bizim aklımızla oynuyorlar. Temel gıdalara yumurtaya, ekmeğe, peynire, zeytine, patatese, domatese bu zamana kadar neredeyse %100'e varan zam yapıldı. Şimdi “enflasyonla mücadeleye tam destek hatta ekstra destek” diyerek %10 indirim yapıyorlar. Dün 15 lira olan bir ürün bugün 30 lira olurken, indirim var diyerek 28 liraya satıyorlar. Yesinler sizin enflasyonla mücadelenizi!

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, İstanbul Kongre Merkezi'nde “Enflasyonla Topyekûn Mücadele Programını” açıklamıştı. Enflasyonla mücadele kapsamında, firmalarla ürünlerde yüzde 10 indirim yapmaları konusunda anlaşmaya vardıklarını söylemişti. Albayrak'ın açıklamalarını dinleyen patron örgütleri temsilcileri inanılmaz mutlu oldular. Elleri patlayana kadar alkış tuttular açıklamalara. “Bakanı destekliyoruz, ona güveniyoruz, inanıyoruz” dediler. Patron örgütlerinden çeşitli açıklamalar da geldi. MÜSİAD, “Derneğimiz üzerine düşen görevi yapmaya hazırdır. Ekonomi yönetimimizi enflasyonla topyekûn mücadelede sonuna kadar desteklediğimizi ifade ediyoruz” dedi. TÜSİAD, “Enflasyonla Mücadele Programı, zorlu dönemden çıkışın en önemli hamlesidir. İş dünyası olarak bu programın başarısı için fazlasıyla sorumluluk almaya, görevimizi yerine getirmeye hazırız” dedi. Ardından yüzlerce şirket bu koroya dâhil oldu. Üstelik hepsinin

tek bir derdi vardı. Tabi ki de “vatandaşın mutluluğu!” Ama yemezler, sermaye sahiplerinin, yaşadığımız kriz sürecinde, ilk yaptıkları, “çok sevdikleri” işçileri kapı önüne koymak oldu. Pek çok fabrikada işçiler ücretsiz izinde. Patronlara teşvikler yapılıyor, emekçilerin iliği kurutuluyor!

Büyük indirim, başta gıda olmak üzere ilk etapta belirlenen 50 üründe yapıldı. Bir de bu indirimi yapanlar yerli logoları ürünlere yapıştıracaklardı. Tüh ya! Keşke elektriğe, suya, doğalgaza, benzine de indirim olsaydı. O zaman değme keyfimize. Elektrik ve doğalgazda indirim yok ama “küresel olarak bir değişim süreci” olmazsa yıl

sonuna kadar zam da yokmuş diyor Berat Albayrak. Gerçekten de içimiz rahatladı. Yıl sonuna kadar zam yok! Tam sevinmiştik ki yıl sonuna iki aydan az bir zaman kaldığı geliverdi akıllara. Bizimle dalga geçiyorlar belli ki. 2018 yılının Ocak ayından bu zamana dek elektrik %43,64 zamlandı, doğalgaza ise %41,2 zam yapıldı. Hadi bu da benden size kıyak. İki ay bu temel kaleme zam olmayabilirmiş. Bundan sonra her şey çok daha güzel olacakmış, şaha kalkacakmışız. “Büyük indirim günleri” diyerek toplumda suni bir ferahlama dönemi hissettirmeye çalışanların gerçek niyetinin ne olduğu ortadadır. Amaç yıl sonu enflasyon oranının düşük çıkartılmasıdır.

Krizin sonuçlarını en ağır biz işçiler yaşıyoruz. Madem kriz miriz yok, alayı manipülasyon,

O zaman açıklanan bu programlar da neyin nesi? Bunun açıklaması nedir? Tüm bunlar psikolojik mi yoksa? Bizim kafamız yerinde değil de markete, pazara, alışverişe giderken bu nedenle hep ellerimiz boş ve mutsuz dönüyoruz evlerimize? Patronlar için, sermaye için hazırlanan tedbir programlarıyla patronların sermayesi garanti altına alınıyor. Patronların yüzü gülüyor. Peki ya biz işçilerin? Patronların çıkarlarının korunması demek bizim daha fazla hak kaybına uğramamız, ekmeğimizin küçülmesi, işsiz kalmamız demek. Biz işçilerin yüzleri ancak kendi birliğimizi güçlendirirsek, ayrı gayrıya düşmeden hareket edebilirsek gülmeye başlayacaktır. ■

Örgütlü Olursak Bunlar Başımıza Gelmez!

■ Ankara'dan Genel-İş üyesi bir işçi

Merhaba dostlarım, kardeşlerim, canlarım, 16 Nisan 2017'de yapılan başkanlık referandumuyla her şeyin daha iyi olacağını, kararların daha hızlı alınacağını söyleyenler, patronları ihya etti, şahlandırdı.

Ben 67 yaşında olan ve halen geçim kavgası veren Genel-İş üyesi bir işçiyim. Yıllarca sizler gibi çalıştım didindim durdum. Şöyle dönüp baktığımda verdiğim onca emek ve çabaya rağmen elimde avucumda beni güvence tutan hiçbir şey yok. Neyse sözü fazla uzatmadan sizlere yıllar önce yaşadığım ve bugün de başımıza bela olan örgütsüzlüğümüz hakkında bir anımı anlatacağım.

Yıllar önce yine ekmek davası için çalıştığımız firmada su depoları ve çeşitli beton kalıpları üretiyorduk. Orada da bugün olduğu gibi bir sürü sıkıntılar vardı. Patron işçileri bölüyor, hakkını arayan işçileri işten atıyordu. Bu durum benim başıma da geldi. Çevremde solcu bir işçi olarak tanındığımdan haklarımı savunan biri olarak biliyordum ve bununla da hep gurur duydum.

Bir gün patronun adamlarından olan vinç operatörünün vincin üzerinden aşağıya inerken Celal isimli bir arkadaşım ağır hareketler ettiğini duydum. Sıska, gariban Celal arkadaşımı sıkıştırmış bağırp çağırıyordu. Diğer işçi arkadaşlar da korkularından uzaktan bakıp ses çıkarmamışlardı. Bu duruma katlanamadım, yetiştim iki büküm olmuş Celal'in yanına. Başladık vinç operatörü ile münakaşaya. Baktım adam sözden anlamıyor karşılıklı yumruklasmalar başladı. O gün işten attılar beni.

Tabi haklarını bilen bir işçi olarak işyerini mahkemeye verdim. Karamürsel sepeti miyiz be? Var mı öyle başını eğip gitmek? Yok öyle bir dava! Neyse bu adamlar dava açacağımla biliyorlardı nihayetinde, açtım davayı. Az önce

dediydim ya örgütsüzlük işçinin başına bela diye. Yediğim içtiğim ayrı gitmeyen işçi arkadaşlarımı tanık olarak gösterdim mahkeme sürecinde ama kimse gelmedi. Arkadaşlar bu süreçte patron tarafından kandırılmış ve işsiz kalma korkusuyla böyle bir yanlışlığa düşmüşlerdi. Davam yaklaşık üç yıl sürdü ve hakkım olan hiçbir şeyi alamadım, üç yılım öyle heba oldu gitti. Bir süre öyle dımdızlak kaldım ortada.

Bir gün Kızılay'da gezinirken eski işyerinde birlikte çalıştığım arkadaşlarla karşılaştım. "Ooo, Selahattin abi selâmünaleyküm" dediler ama almadım selamlarını. Bu duruma gücenip "abi hayırdır niye almıyorsun selamımızı?" diye sitem ettiler. Ben de o gün yaşadığımız olayı hatırlatıp sitem ettim onlara. Bana şahitlik etseydiniz selamınız başım gözüm üstüne idi amma etmediniz, dedim. "Niye gelmediniz lan mahkemeye? Niye sattınız beni?" deyince bunlar dökülmeye başladı. Meğerse bizim uyanık patron, "Selahattin'e tanıklık yapmazsanız ona vereceğim parayı size pay ederim" demiş. Bu garibanlar da patronun bu yalanlarına inanıp gelmemişler duruşmaya. Gel zaman git zaman işveren "işçi arkadaşına kalleslik yapan yarın bana da yapar" deyip mahkeme sonuçlandıktan bir kaç gün sonra bunlara yol vermiş. Yani son diyeceğim şudur ki eğer işçi arkadaşlarımla örgütlü olsaydık birbirimize sahip çıksaydık ne ben işsiz kalırdım ne onlar.

Bir konuda da sizlere çok teşekkür ediyorum. Bana ulaştırdığınız İşçi Dayanışması Gazetesi için de bir şeyler söylemek isterim. Her zaman alın terimizin hakkını korumaya çalışıyorsunuz. Hiçbir şeye benzemez bu alın teri. Hem de gazetenin okunması çok güzel ve akıcı. İyi hazırlanmış, mükemmel. Özellikle uluslararası işçi sınıfından haberlerin olmasını çok beğeniyorum. ■

Mor Kınalar

■ Pendik'ten bir kadın işçi

Her yörenin kendine has, birbirinden güzel, içli türküler vardır. Türkülere yansıyan yaşanmışlıklar, insanlarda türlü düşünceler, duygular uyandırır. Geçmişin her tür ağırlığı, çilesi, sevinci türkülere sığınıp dinleyicilerinde yeniden anlam bulur. Kimi derdini anlatır, kimi sevincini, kimi ise isyanını haykırır türkülerle. En çok da analarımız dilinden düşürmez türküleri. Çoğunlukla ortalık yerlerde değil, kendi içinde dinlenir, söylenir. Çocukluğum annemin güzel sesinden türküler dinleyerek geçti. Her söyleyişinde hiç bitmesin isterdim. Duygular geçiverirdi annemin sesinden benim minik kalbime. Meğer annem derdini, mutluluklarını, içini dökermiş türkülerle. Bana usul usul bir şeyler anlatır fakat esasını pek de bilemeden dinlerdim. O türkülerden biri vardı ki kendimi bildim bileli dinlerim, içimde acı ve hüznü bırakırdı. Yıllar sonra öğrendim o türkülerin hikâyelerini. Onca acı, onca çile barındırdığını.

Bu memlekette hangi kapıyı çalsanız annem gibi nice emekçi kadının hüznü hikâyeleriyle karşılaşsınız. Kimi küçük yaşta gelin olmuş, kimi gelin olduğunu bilemeden oradan oraya, gurbete savrulmuş. Kiminin ise yavrularına kıymış egemenler, yok denilmiş, kayıp edilmiş niceleri. Şiddet, taciz ise cabası. İşte o hikâyelerden birini anlatır, annemin yumuşacık sesinden dinlediğim Denizli yöresinden derlenen "Ağ Elime Mor Kınalar Yaktılar" türküsü. 12 yaşında başlık parası için satılan bir

çocuk gelinin acılı hikâyesidir bu.

Ağ elime mor kınalar yaktılar
Kaderim yok gurbet ele sattılar
On iki yaşımı gelin ettiler
Ağlar ağlar gözyaşımı silerim
Of off... .

Çocukluğumda "kına dediğin kırmızı olur hiç mor kına olur mu" diye gülerdim anneme, küçük yaşta evlendirilen kız çocuklarının elindeki kınanın mora döndüğünü bilmeden. Çocukluğunu yaşamadan büyümek zorunda bırakılan kız çocuklarını bilmeden. Annemin narin, içli ve dalgın bakışları ise aklımda bir kıymık gibi dururdu. Kol kırılır yen içinde kalır derler ya, işte acılar da yıllarca dört duvar aralarına hapsedilmiş. Kimse derdini dökememiş, söyleyememiş, sesini çıkaramamış. Fakat bu dertler türkü olmuş dökülmüş dillerden. Bu türküler nice dertli kadının tesellisi olmuş. Ağızdan ağıza duygu katılmış ve anlam herkesin kalbinde büyümüş, türkünün ruhunda nice kadının sesi oluşmuş.

Günümüzde keşke tüm bu acılar geride kaldı diyebilseydik. Bir daha türkülere konu olmasın acılar... Fakat öyle bir durum yok. Dün Denizli'nin 12 yaşındaki kız çocuğu, bugün Ayşeler, Fatmalar, Berivanlar ve savaş nedeniyle yerinden yurdundan edilmiş Suriyeli, Iraklı kız çocukları. Derinlerde acılar birikiyor, dün aynı dili konuştuğumuz bir hemşeri ve ya komşu kızı, bugün kentin dehlizlerinde sesi duyulmayan bir göçmen ya da fabrikalarda haksız ve hukuksuz çalıştırılan milyonlardan biri olabiliyor. ■

Şiddetin Her Türüsü Son Bulsun

■ Beylikdüzü'nden bir kadın işçi

Kadına yönelik şiddet bitmek nedir bilmiyor, günden güne artıyor. Haberlerden okuruz; şu gün şu kadın kocası tarafından öldürüldü bıçaklandı, yaralandı... Başka bir gün şu kadın tacize uğradı, tecavüze uğradı... Duyduklarımız sadece haberlere konu olanlar. Geçen haberlerde Zahide Oğuz'un eski kocası Garip Oğuz tarafından vurulup öldürüldüğünü duydum. Katil eski koca aynı anda Zahide'nin kardeşi Kutlay Oğuz'u da öldürmüştü. Birden dondum kaldım, bu Zaide, biz Zaide derdik Zahide'ye, bizim köylü akrabamızdı. Uzun zaman olmuştu, biz çocukken ayrıldık köyden, İstanbul'da da bağlar koştuk. Annemle sohbet ederken ara sıra duyardım ismini, bundan birkaç yıl önce de 18 yaşındaki üniversiteli oğlunu motosiklet kazasında kaybetmişti.

Zaide abla hatıralarımda cana yakın, neseli bir kadındı. Kutlay abimin, Zaide abla-

mın arkadaşıydı ve bize gelir giderlerdi. Zaide abla sonra ailesi tarafından evlendirildi. Ama evlendiği günden beri de şiddet gördü. Boşanmak kurtuluş olur dedi fakat o da olmadı. Eski eşi tarafından sürekli tehdit alıyormuş, 15 kez polise şikâyetinde bulunmuş, ama kimse orali bile olmamış ve sonunda kocası tarafından katledildi. Polisin kocasını yakalaması için karısını öldürmesi mi gerekiyordu? Şimdi suçlu koca... Peki, burada devletin ve devlet yetkililerinin suçu yok mu? Erkek şiddeti yüzünden binlerce kadın suç duyurusunda bulunuyor. Devlet tarafından önemsenmiyor bile.

Egemenler giderek toplumu bir çıkışsızlığa sürüklüyorlar. Hayat şartları toplumun psikolojisini bozuyor. İnsanlar kendinden başka kimseyi düşünemez hale getiriliyor. Resmen insanların ayarlarıyla oynuyorlar. Şiddetin her türüsünü meşru hale getirmek istiyorlar. Bu nedenle örgütsüz işçilerin hayatları karanlıktır, ölümdür, acıdır gözyaşındır. Kadına şiddetin, tacizin, tecavüzün ve her türlü şiddetin son bulması için tek bir yol var: Birleşip mücadele etmek! ■

Emekçi Kadınız, Aciz Değil Güçlüyüz!

Yine bu sayfalarda şöyle yazmıştık iki yıl önce: “İşçi kadının elinin değmediği, alın terini akıtmadığı, göz nurunu dökmediği iş yoktur aslında. Evde, işyerinde, fabrikada çalışır durur kadın. Üstelik her şeyle tek başına mücadele etmek zorundadır çoğu zaman. Çocuğun bakımı, ev işleri ve emek gücünü sattığı işyeri. Gün doğarken başlar mesai ama ne zaman biteceği belli değildir. Fabrikalardan madenlere, bürolardan tarlalara kadar işçi kadınlar hemen hemen her işkolunda yer alıyorlar. Kıscası hayatın her alanında üretiyor emekçi kadınlar. İşçi sınıfının kadınları için boşuna yaşamın, dünyanın yarısıdır denmiyor.”

Bizler hayatın her alanında var olan ve üreten emekçi kadınlarız. Biz ki egemenlerin sömürü düzenine karşı büyük mücadelelerin içinde olmuş, bu mücadelelerin kaderini belirlemiş, işçi sınıfının nice zaferler kazanmasına vesile olmuş emekçi kadınlarız. Hiçbir şey altın tepside sunulmamış bize, bugüne kadar elde ettiğimiz tüm hakları dişimizle, tırnağımızla mücadele ederek kazanmışız. İşçi devrimlerinin fitilini ateşlemişiz. Ancak kapitalist sömürü düzeni, bize, çok güçlü bir sınıfın, işçi sınıfının kadınları olduğumuzu unutturmak istiyor. Bizi kendi gücümüzden habersiz kılmak istiyor.

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Günü yaklaşıyor. Tıpkı 8 Martlar yaklaşırken olduğu gibi 25 Kasım yaklaşırken de kadınların “sorunları”, “mağduriyetleri” gündeme geliyor. Kadınların şiddete uğradığı, adaletsizliklerle karşılaştığı, pek çok olanaktan yoksun bırakıldığı, yoksulluktan daha çok etkilendiği, erkeklerin kadınları mağdur ettiği bir gerçektir. Ama tüm bu sorunları sıralamak sorunlarımızı çözümüyor. Devletin kadınlara yönelik ayrımcılığı engellemek için politikalar üretmesini istemek, erkeklere kadınlara şiddet uygulamama, kadınları koruma çağrısında bulunmak, süslü laflar etmek de sorunlarımızı çözümüyor.

Emekçi kadın kardeşlerimiz, farkına varalım ki bir çerçeveye hapsedilmek isteniyoruz. Egemenler istiyorlar ki sorunlarımız karşısında sadece yakınalım, bizi “mağdur” eden erkeklere karşı öfke duyalım, bizi koruyacak, evinin süsü yapacak birilerini bekleyelim. Ama sorunları-

mızı kendimiz birleşerek çözebileceğimize inanmayalım, çözmek için harekete geçmeyelim. Boyun eğelim, hayat karşısında pasif olalım. Bir araya gelmeyelim, dayanışma içinde olmayalım, bizi bu hale getiren sömürü sistemini sorgulamayalım. Düşman edilmek istendiğimiz erkek sınıf kardeşlerimizle el ele, omuz omuza mücadele etmeyelim. Hep mağduriyetlerimizi düşünüp sızlanalım ama sorunlarımızı çözmek için ayağa dikilmeyelim. Bizden istenen bu!

Oysa emekçi kadınların bu sorunlara ve bu sorunların kaynağı olan kapitalist kâr düzenine karşı mücadele edebilecek gücü de yeteneği de var. Bundan 101 yıl önce, Rusya’da Çarlık hanedanlığını yıkan devrimi ateşleyen 8 Mart gösterileriydi, yani kadınları. Başlayan devrim süreci işçilerin iktidarıyla sonuçlandı. Sömürücüleri, zalimleri yenilgiye uğratan işçiler iktidarı ellerine almıştı. Emekçi kadınlar, sömürünün de, cins ayrımcılığının da, erkek şiddetinin de, eğitimsizliğin de, yoksulluğun da bitmesi için önce devrim yaptılar erkek sınıf kardeşleriyle birlikte. Ardından yeni bir toplum yaratmaya giriştiler. Coşkuyla, sorunlara kafa yorarak, geride kalmayı reddederek, sorumluluk alarak yaptılar bunu. Ve dünyaya barışı armağan ettiler. 100 yıl önce yine Kasım ayında, dünyayı kana bulayan Birinci Dünya Savaşının sona ermesi böyle mümkün oldu.

Bugün sorunlarımız çok büyük ve tümünün kaynağında insanın insana, erkeğin kadına düşman edildiği kapitalist sömürü sistemi var. Tıpkı faturası bize kesilmek istenen ekonomik kriz gibi. Bu kriz kapitalizmin ilk krizi değil, bu fatura kesilen ilk fatura değil. Bilmeliyiz ki tarihte pek çok kez, emekçi kadınların güç verdiği işçi sınıfının mücadeleleri sayesinde bu fatura krizi yaratan kapitalistlere geri döndürülebilmıştır. ABD’de, Fransa’da, Arjantin’de, Güney Kore’de ve daha pek çok ülkede emekçi kadınlar, işçiler “krizin faturası patronlara” diyebilmiştir.

Biz emekçi kadınlarız, aciz değil güçlüyüz! Dayanışma ve birlik içinde olduk mu, işçi örgütlerimizde, ÜİD-DER çatısı altında bir araya geldik mi kapitalist sömürü düzenine karşı mücadelemiz güçlenir. ■

Bugün sorunlarımız çok büyük ve tümünün kaynağında insanın insana, erkeğin kadına düşman edildiği kapitalist sömürü sistemi var. Tıpkı faturası bize kesilmek istenen ekonomik kriz gibi. Bu kriz kapitalizmin ilk krizi değil, bu fatura kesilen ilk fatura değil. Bilmeliyiz ki tarihte pek çok kez, emekçi kadınların güç verdiği işçi sınıfının mücadeleleri sayesinde bu fatura krizi yaratan kapitalistlere geri döndürülebilmıştır.

İşçi Mücadeleleri Dünya Ölçeğinde Sürüyor

Kolombiya'da yeni vergi düzenlemesine karşı ülke genelinde eylemler

Hükümetin katma değer vergisini (KDV) yükseltme ve vergi dışı bırakılan kimi ürünleri vergilendirme kararının ardından Kolombiya Eğitim İşçileri Federasyonu (Fecode) ve Üniter İşçi Sendikasının (CUT) çağrısıyla, 8 Kasım'da binlerce işçi sokaklara çıktı.

Yeni yasa, tüketici vergisini yükseltirken şirketlere vergi indirimi sağlıyor. Tüm tepkilere rağmen Cumhurbaşkanı Duque, "rekabeti geliştirmek ve Kolombiya vergi sistemini yeniden yapılandırmak için yeni düzenlemenin gerekli olduğunda" ısrarcı! Sendikalar topluma dayatılan bu düzenlemenin kabul edilemeyeceğini dile getiriyorlar. Çünkü patronlar için ballı teşvik anlamına gelen yeni düzenlemeyle birlikte, milyonlarca işçi için hayat daha da pahalılaşacak, işçilerin tükettiği temel ihtiyaç maddelerinin yüzde 80'i zamlanacak. 2019'da hemen hemen tüm temel gıdalara yüzde 18'lik bir zammın geleceğini ifade eden sendikalar, başta işçiler olmak üzere halkı bu saldırıya karşı mücadeleye çağırıyor.

Başkent Bogota başta olmak üzere pek çok şehirde gerçekleşen yürüyüşlere, Ekim ayından itibaren grevde olan öğretmenler ve öğrenciler de yoğun bir katılım sağladı. Hükümetle yapılan görüşmelerden bir sonuç çıkmamasına öfkelenen öğrenciler, karşı karşıya kaldıkları bu yeni saldırıya tepki gösteriyorlar. Eylemi dağıtmak ve etkisini kırmak isteyen devlet, polis gücünü devreye soktu. Çocuk, genç, kadın, yaşlı pek çok insanın katıldığı eyleme yoğun bir polis saldırısı gerçekleşti ve pek çok insan yaralandı. Kolombiyalı işçiler ve öğrenciler, tüm saldırılara rağmen yeni saldırı yasasına karşı mücadelede kararlı olduklarını vurguluyorlar.

Güney Afrika'da altın madeninde işten atmalara karşı grev

Güney Afrika'da bulunan dünyanın ikinci büyük altın

madeninde işçiler 2 Kasım'da greve başladı. Ulusal Maden İşçileri Sendikasında örgütlü işçiler, işten atma saldırılarına karşı mücadele yürütüyorlar. South Deep adındaki şirketin işlettiği madende yaklaşık 2 bini sözleşmeli olmak üzere 5500'ün üzerinde işçi çalışıyor. Madenin daha çok kâr etmesi için yeni bir üretim planı gerçekleştireceğini açıklayan şirket yönetimi, yeniden yapılanma adı altında Ağustos ayında binin üzerinde işçi çıkaracağını duyurdu. Daha sonra bu sayının daha da arttırılacağı açıklandı. Şirket yönetimi işten atılacaklar listesinde adı olmayan işçilere seslenerek, işçilerin birliğini bozmak ve grevi kırmak için açıklamalar yapıyor. Ancak işçiler tüm baskılara karşın birlik ve dayanışma ile grevlerini sürdürüyorlar.

80 yıldır üretim yapılan South Deep altın madeni dünyanın ikinci büyük altın madeni ve en derin yedinci maden. 2995 metre derinliğindeki bu madende grev yapan işçiler tek bir işçi arkadaşlarının bile işten atılmasına izin vermeyeceklerini vurguluyorlar.

Peru'da sağlık çalışanları grevde!

Peru'da sağlık çalışanları, hükümetin geçen Mayıs ayında varılan anlaşmalara uymaması nedeniyle 7 Kasım'da süresiz greve başladı. Sağlık bakanlığının önünde toplanan Birleşik Sağlık İşçileri Federasyonu üyesi işçiler, 2019'da sağlığa ayrılan bütçenin arttırılmasını talep ediyorlar. Sendika, bütçede 6,8 milyon dolar açık olduğunu, bu nedenle hükümetin kamu hizmetlerini yerine getirmediğini ifade ediyor. Sağlık çalışanları aynı zamanda nöbet ücretlerinin yüzde beş arttırılmasını ve sosyal güvenlik prim borçlarının iptal edilmesini de talep ediyorlar.

Sektörde yaklaşık 25 bin idari çalışanın 2013'ten bu yana ücret zammı almadığını açıklayan sendika, hükümetin mevcut yasalara bile uymadığını, Peru halkının sağlığını umursamadığını belirtiyor. Ancak sağlık çalışanları milyonlarca insanı doğrudan ilgilendiren bu sorunun çözümü için mücadelelerini sürdüreceklerini vurguluyorlar. ■

İzmir'de Emekçiler Seslendi: Krizin Faturasasını Ödemeyeceğiz!

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) 17 Kasım'da İzmir'de yoksullaşmaya, işsizliğe, güvencesizliğe karşı bölgesel bir mitingi gerçekleştirdi. Mitinge KESK'e bağlı sendikalar, DİSK'e bağlı sendikalar, emekten yana siyasi partiler, demokratik kitle örgütleri, Gıda-İş'e üye oldukları ile işten çıkarılan ve direnişe geçen TARIŞ işçileri ve Ege Üniversitesi işçileri katıldı.

KESK "Yoksullaşmaya, İşsizliğe, Güvencesizliğe Karşı Birlikte Mücadeleye" pankartı ile alana girdi. Binlerce kişi "Saraya Değil Emekçiye Bütçe", "Yaşasın Emekçi Mücadememiz", "Zafer Direnen Emekçinin Olacak", "KHK'lar Gidecek Biz Kalacağız" sloganlarını haykırdı.

KESK İzmir Şubeler Platformu adına açılış konuşmasını Tüm Bel-Sen İzmir 1 Nolu Şube Başkanı Çağdaş Yazıcı gerçekleştirdi. OHAL boyunca yasaklanan grevleri ha-

tırlatan Yazıcı, adı kalksa da ülkenin her yerinde OHAL uygulamalarının devam ettiğini ifade etti. Yazıcı tüm işçilere ve kamu emekçilerine dayanışmayı ve mücadeleyi birlikte büyütme çağrısında bulundu.

Yazıcı'nın ardından konuşma yapan KESK Eş Genel Başkanı Aysun Gezen, siyasi iktidarın "kriz kriz yok hepsi manipülasyon" değerlendirmesini hatırlattı ve resmi verilerin bile krizi teyit ettiğine dikkat çekti. Krizin faturasının bu düzenin mağduru olan yüzde 99'a ödetilmek istendiğini söyledi. Konuşmasının sonunda, zamların geri alınması, vergi adaletsizliğine son verilmesi, kriz bahanesiyle işten çıkarmalara ve ücretsiz izinlere son verilmesi, eriyen ücretlerin telafi edilmesi, TİS'lerin yenilenmesi, KHK'ların iptal edilmesini ve işten atılan tüm kamu emekçilerinin işlerine iade edilmesi taleplerini dile getirdi.

Grev ve Direnişler Devam Ediyor

İzmir/Tariş Direnişi: İzmir Çiğli Organize Sanayi bölgesinde kurulu TARIŞ Zeytin ve Zeytinyağı fabrikasında sendikalaştıkları için işten atılan işçilerin 7 Kasım'da başlattıkları direniş devam ediyor.

DİSK/Gıda-İş Sendikasında örgütlenen ve işten atılan işçilerin evlerine gönderilen ihbarnamede, işten atma nedeni olarak "bölümün kapatılması ve performans düşüklüğü" bahanesi ileri sürülmüş, polis tutanağında "kriz nedeniyle küçülme" ibaresi yer almıştı. Ancak gerçekte 7 işçi sendikaya üye oldukları, sendikalaşma sürecinde öne çıktıkları için işten atılmış durumdadılar. Karşılıklı iki fabrikada toplam 140 işçi çalışıyor. 5 ay önce başlayan sendikalaşma sürecinde 120 işçi sendikaya üye olmuştu. İşten atılan işçilerin kıdem süresi en az olanı 2,5 yıllık işçi. 5 yıllık olan, 7 yıllık, 15 ve 18 yıldır TARIŞ'de

çalışan işçiler de söz konusu. Atılan işçiler farklı bölümlerde farklı işlerde çalışan işçiler.

Fabrika önünde direnişe geçen işçiler, “İşten Atılan İşçiler Geri Alınsın, Sendikal Örgütlülük Kabul Edilsin” diyerek, talepleri kabul edilene kadar mücadelelerinin devam edeceğini ifade ediyorlar.

Edirne / Amcol Mineral Grevi: Edirne'nin Enez ilçesinde yer alan Amcol Mineral'e ait bentonit madeninde çalışan işçiler, toplu sözleşmede taleplerinin kabul edilmemesi üzerine 5 Kasım'da greve çıktı. 85 işçi ücretlerinin 2 bin 200 liraya çıkarılmasını, sosyal haklarının iyileştirilmesini ve 3 yıllık toplu sözleşmenin 2 yıla düşürülmesini talep ediyor. Madende çalışan işçilerin önemli bir bölümü asgari ücret civarında bir ücret alıyor, 15-20 yıllık işçilerin ücretleri 1700 lira. Enez halkı ve demokratik kitle örgütlerinin destek verdiği grevci işçiler, talepleri kabul edilinceye kadar mücadeleye kararlı olduklarını belirtiyorlar.

İzmir, Karaman / Süperpak Grevi: Süperpak Ambalajın İzmir ve Karaman'daki fabrikalarında Selülöz-İş üyesi işçilerin grevi Haziran ayından bu yana devam ediyor. İşçilerin taleplerini kabul etmeye yanaşmayan patron, grevi kırmaya çalışıyor. İzmir Torbalı'daki fabrikada bulunan kesim ve katlama makinesi ile ekipmanları üretimin başladığı Antep'teki fabrikaya parça parça götürüyor. Makinelerin bakım ve onarım bahanesiyle söküldüğü söylendiği için, jandarma işçilerin tepkisine rağmen herhangi bir işlem yapmıyor. İşçiler, patronun bu hamlesi karşısında gerekli adımları atacaklarını, talepleri kabul edilinceye kadar grevi sürdüreceklerini söylüyorlar.

Bursa/Cargill: Tek Gıda-İş Sendikasına üye oldukları için işten atılan 14 Cargill işçisinin fabrika önündeki direnişi 7. ayında. Çeşitli eylemlerle seslerini duyurmaya çalışan işçiler, karşılaştıkları engellere rağmen sonuna kadar mücadele edeceklerini kararlılıkla dile getiriyorlar.

İstanbul / Gülsan Fabrikası: Beylikdüzü'nde ısıcam profil ve aksesuarı üreten Gülsan Cam fabrikasında 213 işçi ihbar ve kıdem tazminatları ile ücret alacakları ödenmeden işten çıkarıldı. İşçiler Kasım ayınının başın-

dan beri fabrika önünde bekliyor. İşten çıkarmalara tepki gösteren işçiler, fabrikadan makinelerin çıkarılmasına engel olmak için gece-gündüz nöbet tutuyorlar. Son güne kadar çok yoğun çalıştıklarını, son hafta 7 tır dolusu malın çıktığını, bu nedenle büyük bir şaşkınlık yaşadıklarını belirtiyorlar. Raporluyken bile çalışmak zorunda bırakıldıklarını ifade eden işçiler, “korkarsak, mücadele etmezsek hiçbirimiz kazanamayacağız” diyor ve destek beklediklerini ifade ediyorlar.

Makro / Uyum Market işçileri kazandı: Ödenmeyen kıdem tazminatları için aylardır mücadele eden Makro/Uyum Marketleri işçileri kazandı! Yaklaşık 7 aydır gasp edilen hakları için direnen işçilerin verdiği mücadele, birleşen ve patronların saldırılarına boyun eğmeyen işçilerin kazanacağını bir kere daha göstermiş oldu. Aynı patrona ait olan Makro Market'in 17, Uyum Market'in ise 56 mağazası geçtiğimiz Mart ayında Migros'a satılmış, bu süreçte 1500 işçi tazminatsız işten atılmıştı. Bu süreçte konkordato ilan eden şirket, işçiler hariç tüm alacaklılarıyla anlaşmalar yapmıştı. Haklarının gasp edilmesini sineye çekmek yerine mücadele etme kararı alan işçiler, DİSK'e bağlı Nakliyat-İş öncülüğünde çeşitli eylemler yapmaya başladılar. Migros'a ve Makro Market'e ait çeşitli mağazalarda, müdürlüklerde eylemler yapan işçiler, alışveriş yapan emekçilere yaşadıkları hak gasplarını anlatıp patronların işçi düşmanlığını teşhir ettiler. Patronların oyalamacı tutumlarına prim vermeyen, eylemlerine yönelik baskı ve saldırılar karşısında da yılmayan işçiler, sonunda kazandı. Makro/Uyum Market işçilerinin kıdem tazminatları eksiksiz ödendi.

Kocaeli Gebze / Flormar: Flormar işçilerinin direnişi yedinci ayında devam ediyor. İşçiler, Petrol-İş Sendikasında örgütlenmiş ve işten atıldıktan sonra direnişe geçmişlerdi. Direnişlerini kararlılıkla sürdüren işçiler; “Flormar Değil, Direniş Güzelleştir!” demeye devam ediyorlar. Tüm sınıf kardeşlerini dayanışmaya ve hakları için mücadeleyi yükseltmeye çağırıyorlar.

Kocaeli Gebze / BBS Metal: Kötü çalışma koşullarına karşı Birleşik Metal-İş Sendikasına üye oldukları için işten atılan işçilerin direnişi, 12 Eylül'den bu yana devam ediyor. İşçiler, işçi kıyımına ve sendika düşmanlığına mücadele ederek cevap veriyorlar. ■

Amerika'da İşsizler Açlıktan Ölmekten Nasıl Kurtuldu?

Amerikan film yıldızlarının, eyaletlerinin, kentlerinin, başkanlarının adını birçoğumuz bir çırpıda sayabilir. “Amerikan Rüyası” hepimizin kulağına çalınmıştır. Bunların hepsi hafızalarımızda yer işgal eder. Peki ya bize asıl lazım olan şey, Amerikan işçi sınıfının geçmişte verdiği mücadeleler? Ne yazık ki sömürücü sermaye sınıfı, bugün dünya işçi sınıfına geçişini, uluslararası deneyimlerini ve hatta büyük zaferlerini bile neredeyse unutturmuş durumda. Oysa nasıl ki hafızasını kaybeden bir insan artık aynı insan olamazsa, dostunu, düşmanını bilemez hale gelen işçi de öyledir. O nedenle hatırlamak, bir insan için olduğu kadar bir işçi ve sınıf için de çok önemlidir. Özellikle ekonomik krizin ağır yükünün sırtımıza yıkılmak istendiği bu zorlu zamanlarda hatırlamak daha da hayattır. O halde gelin, şimdi bize çok eskide kalmış gibi görünen bir tarihe, 1929’a gidelim. “Büyük Buhran” denilen ve tüm dünyayı sarsan krizi ve krizin işsiz bıraktığı işçilerin mücadelesini hatırlayalım.

Krizin hemen öncesinde ABD’li egemenler dev yatırımlarıyla, üretim rakamlarıyla, kazandıkları büyük kârlarla övünüyorlardı. Dönemin ABD başkanı Hoover, yoksullukla savaşta zafer kazanmak üzere olduklarını söylüyordu. Oysa gerçekte olan şuydu: Onlar kâr hırsıyla durmaksızın üretim yaparken büyük bir kriz mayalanıyordu ve bu kriz Amerika ve Avrupa’da on milyonlarca insanı açlıkla karşı karşıya bırakacaktı.

Zenginliği işçi sınıfıyla paylaşmaya hiç mi hiç niyeti olmayan egemenler, kriz patlak verince derhal faturayı işçi sınıfına kesmeye giriştiler. Meselâ krizin insanların tembelliğinden ve iş beğenmemesinden çıktığını söyleyen, “yeter ki çalışmak istesinler, herkese bol bol iş var” diyen Ford patronu, bir çırpıda 75 bin işçiyi kapı önüne koydu. “Yoksulluğa karşı zafer kazanmaktan” bahseden devlet, bütçe kesintileri yapıyor, işçi çıkarıyordu. Sanayi merkezleri hayalet şehirlere dönmüştü. Fabrikalar üretimi durdurmuş, trenler, gemiler yük taşıyamaz olmuştu. Kentlerin dört bir yanında iş arayan işsizler, bir bu kıyıya bir o kıyıya vuran dalgalar gibiydi. İşsiz sayısı üç ay içinde on kat artarak 4 milyona, bir yıl sonra 8 milyona, birkaç yıl sonra ise 15 milyona çıktı!

Krizi çıkaran egemenler çekilen acıları umursamıyorlardı. İnsanların parası olmadığı için satılmayan ürünler depolarda çürüyor, imha ediliyor ama açlara verilmiyordu. Bankalar, borçlar karşılığında insanların mallarına el koyuyor, ev sahipleri kiracıları evden atıyordu. Boşanmalar, intiharlar, salgın hastalıklar feci biçimde artıyordu. Sadece New York’ta, ailelerinin aç kalmasınlar diye baki-

mevlerine teslim ettiği çocuk sayısı 20 bindi!

Bu durumda yapılacak tek bir şey vardı: Bilinçli işçiler “Mücadele Et, Açlıktan Ölme”, “İş ya da İşsizlik Maaşı” diyerek harekete geçtiler. Bu çağrı milyonlarca işçinin mücadele hedefi haline geldi. Kısa sürede İşsiz Konseyleri oluşturuldu ve mücadele daha da yayıldı. ABD işçi sınıfı artık başkaldırmıştı, tüm kentlerde büyük gösteriler yapılyordu. Uluslararası İşsizler Günü ilan edilen 6 Mart 1930’da tüm dünyada işsizliğe karşı mitingler ve yürüyüşler düzenlendi. “İş ya da işsizlik sigortası” diye haykıran 100 bin işsiz New York’ta Belediye binasına doğru yürüyüşe geçti. Polis çocuk-kadın demeden onlarca göstericiyi yaraladı, gözaltına aldı ama bu saldırı eylemleri durduramadı. İşçilerin kararlılığı egemenleri işsizlik yordımı yasası çıkarmak zorunda bıraktı.

İşsiz Konseyleri, mahallelerde kalabalık toplantılar yapıyor, örgütlenen işsizler bölgelerindeki emekçilerin yardımına koşuyordu. Evden çıkarılan, eşyaları dışarı atılan kiracı aileler İşçi Dayanışması gruplarının yardımıyla, atıldıkları evlere eşyalarıyla birlikte yeniden yerleştiriliyordu. İşsiz bir ailenin yardım talebi reddedilecek olsa, İşsiz Komitesi topladığı kalabalığı yardım kurumunun önüne yığıyordu. Bu mücadelede göçmen, siyahî, yerli ve beyaz işçiler bir aradaydı. Yapay ayrımları bir kenara koyan, birleşen işçiler güçleniyor, bu gücün yarattığı basınç, “çözülemeyen” sorunların 15 dakikada çözülmesini sağlıyordu.

Düne kadar kiralalarını nasıl ödeyeceklerini, çocuklarını nasıl doyuracaklarını kara kara düşünen işsizler birleşmiş, dayanışma ve mücadele ile kaderlerini ellerine almışlardı. Krizin bedelini ödememek için başlattıkları mücadele burada son bulmayacaktı... ■

YÜREKLERİN GEZİNTİSİ

Usulca açılır kafesin kapısı
Yürekler buluttan giysilerini giyer
Sessizce rüzgâra süzülürler

Sabah topraklarına düşen
İlk kar gibi ak bulutlar
Titrerler akşam rüzgârlarında
Kıpırtılarla göklere erişirler

Yukarda
Yıldızların arasında bir kadın
Sıcığına tutulur güneşin
Döner durur alevin ışığında

Bir adam
Sımsıkı sarılır bir çocuğa
Geleceğin masalını anlatır ona

Aşağıda

Çiğdem tarlalarında
Bir ana
Açlığı ve acıyı geçirir şişlerine
Geleceği dokur oğullarına

Bir erkek
Bekleyişlerin sınırında
Elinde karanfil goncasıyla
Telleri boyar kırmızıya

Kolan vurur rüzgâr
Bir aşağıya, bir yukarıya
Hızlanır bulutlar
Şimşekle evlere sokulurlar

Bir çocuk bekler sabırsızca
Özlemle bekler bulutları
Değiştirmek için gözündeki
Islaklığı

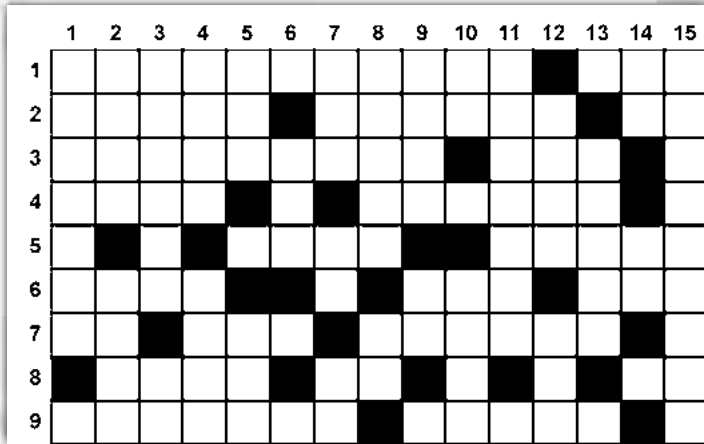
Şimşegin ışığıyla...

Çocuk gözlerinden emerler
buharları
Ak bulutlar, kara kara
Dururlar yağmurlara
Sonra...
Bir fırtına kopar ansızın
Geleceğin ilk damlaları düşer
Bir yaz sağanağıyla

Yağmurlar yağdıkça
Kara bulutlar dönüşür beyazlara
Soyunur giysilerini yürekler
Yine usulca kafese süzülürler...

Elif Çağlı

İşçinin Bulmacası

Soldan Sağa

1. Kriz gerekçesiyle patronlara işsizlik fonundan sağlanan bir ödenek. Satrançta her yönde tek hane gidebilen en önemli taş.
2. Bir suçun kanıtlarını elde edebilmek için ilgili insanların barındığı yerlerde yapılan araştırma. Belli iki yer arasında gidip gelebilme, ulaşım, muvasala. Berilyum elementinin simgesi.
3. Bir topluluğu oluşturanların duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirlerine karşılıklı bağlanması. Genişliği az, ensiz.
4. Tarık ..., Maden, Demir Yol, Sürü, Yol, Çark gibi filmlerde oynayan, toplumsal sorunlara duyarlı, işçi eylemlerinde yer alan, 2016'da kaybettiğimiz sanatçının soyadı. Evlerde kullanılmayan, saklanması gereken eşyaların konulduğu bölüm.
5. Dört kere on. Ömür, hayat.
6. Soğukla sıcak arası. Batı Anadolu köy yiğidi, zeybek. Telefonda ses-

lenme sözü.

7. Bir müzik notası. Nikah. Asetik asidin tuzu.
8. Bir kimsenin bir belgeyi onaylamak için her zaman aynı biçimde kullandığı işaret. Bor elementinin simgesi. Kamer.
9. Bir kişiye görevi dışında yaptırılan iş. Sarma işi.

Yukardan Aşağıya

1. Undan yapılan, tatlı olarak tüketilen türlü biçimlerde yiyecek.
2. Ortadoğu'da bir ülke. Lanetlenmiş.
3. Ayakkabıların sayalarını hazırlayan kimse. Miligramın kısaltması.
4. Yardım istenildiğini anlatan bir söz. Can veya mal kaybına, zararına neden olan kötü olay.
5. Kampana. Yarar, fayda.
6. Bir cismin sıcaklığının artmasına yol açan fiziksel enerji.
7. Kokmuş hayvan ölüsü. Eski Mısır'da güneş tanrısı. Baryum elementinin simgesi.
8. Akarsu, nehir. Utanma, utanç duyma.
9. Duyuş, düşünüş ve inanıştaki ayırıcı özellik. Notada duraklama işareti.
10. Maşa kelimesinin sessizleri. İyi nitelikte olmayan, kötü.
11. İlişkinlik.
12. Mayalanmayı sağlayan madde. Temiz, saf.
13. Doğru yolda yürüme anlamına gelen bir erkek adı.
14. Avrupa Birliği'nin kısaltması. Kanın rengi.
15. Bir devletin başka bir devlet üzerindeki siyasal üstünlüğü ve baskısı.

Geçen Bulmacanın Çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	R	E	H	A	B	İ	L	I	T	A	S	Y	O	N	
2	A	Z	A	R	M	E	T	A	A	N	A	M			
3	D	İ	L	B	A	Z	A	K	I	L	S	A	C		
4	Y	Y	A	R	A	K	L	A	M	A	K	Ş	K		
5	A	E	T	M	E	Y	T	A	M	T	İ				
6	S	T	H	U	R	R	A	R	B	E	R	N			
7	Y	M	A	T	E	M	V	E	O	F	I	S			
8	O	J	E	L	E	N	T	A	R	Z	E				
9	N	B	R	U	N	S	O	N	K	U	Z	E	Y		

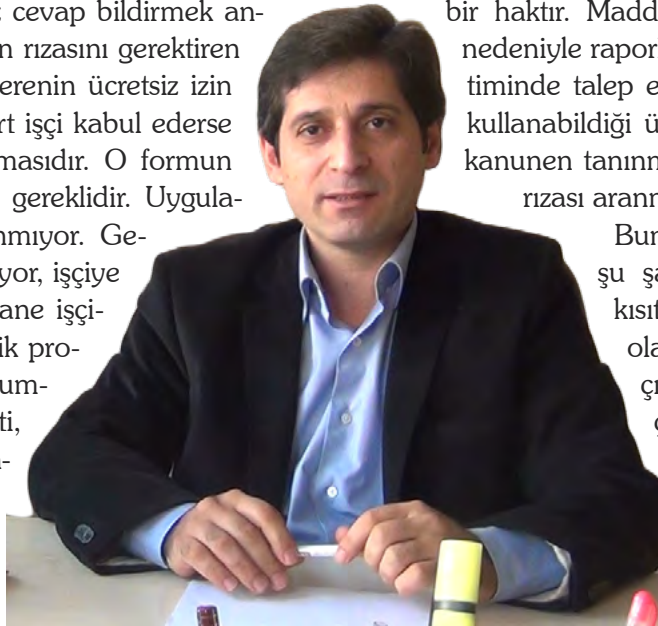
Ücretsiz İzin Nedir, Nasıl Uygulanır, İşçi Hakları Nelerdir?

Avukat Mesut Badem Açıklıyor

Ücretsiz izinler, konkordato ilanları, kapanan işyerleri, işten çıkarmalar... Ekonomik krizin etkisi daha fazla kendisini hissettirirken, en büyük bedeli işsizliğe ve yoksulluğa mahkûm edilen işçiler ödüyor. Sermaye sınıfını krizden korumak için her türlü önlemi alan iktidar, yükü işçilerin sırtına yıkmak için kurduğu mekanizmaları güçlendiriyor. Böyle bir dönemde işçilerin karşı karşıya bırakıldığı ücretsiz izin, konkordato uygulaması, ücretlerin ödenmemesi gibi durumlarda neler yapabileceklerini iş hukuku alanında çalışan, işçilerin yasal alandaki mücadelesinde onların yanında duran Avukat Mesut Badem'e sorduk. Aşağıda, röportajımızın "ücretsiz izin" kısmını yayınlıyoruz.

□ Bugünlerde pek çok işyerinde işçiler kriz gerekçesiyle ücretsiz izne çıkarılıyor. Ücretsiz izin nedir, nasıl uygulanır?

İşlerinin iyi gitmediğini ileri süren işveren, işçiyi ücretsiz izne çıkarmak için işçinin yazılı iznini almalıdır. **Yazılı olmayan bir ücretsiz izin yok hükmündedir.** Çoğunlukla işçiye yazılı bir ücretsiz izin belgesi düzenlenmeden "bir hafta gelme, bu ay gelme, ücretsiz izindesin" denir. İşçi de söze itibar eder, işe gitmez. Bazen de devamsızlık tutanaklarına dönüşür bu ücretsiz izin denilen günler. Bir bakarsınız işveren kötü niyetli olarak ücretsiz izne çıkardığı işçinin iş akdini devamsızlık gerekçesiyle fesheder. O yüzden işçinin dikkat etmesi gereken, işverenden ücretsiz izin uygulamasına dair yazılı bir belge almasıdır. "Şu tarihten şu tarihe kadar ücretsiz izinlidir" diye yazılı bir bildirim yapılması gereklidir. İşçi ücretsiz izni kabul etmezse yazılı bildirim karşısında 6 işgünü içerisinde ücretsiz izin uygulamasına olumsuz cevap bildirebilir. İşçinin hiç cevap bildirmemesi de olumsuz cevap bildirmek anlamındadır. Ücretsiz izin işçinin rızasını gerektiren bir durumdur. Birinci şart işverenin ücretsiz izin belgesi düzenlemesi, ikinci şart işçi kabul ederse ücretsiz izin formunu doldurmasıdır. O formun bir örneğinin işçiye verilmesi gereklidir. Uygulamada rıza şartı genelde aranmıyor. Genelde sözlü olarak beyan ediliyor, işçiye dayatmada bulunuluyor. Tersane işçileri, temizlik işçileri ve güvenlik projelerinde çalışan işçiler bu durumla çok karşılaşılıyor. "Proje bitti, seni başka projede değerlendireceğiz, bekle" denir. "Bu süre ücretsiz izin diye kabul edilecek" denir. Çoğu kez yazılı bir bildirim yapmadan

işçiler böyle bekletilir. İşveren yeni iş teklifi yapmazsa, devamsızlık tutanağı tutarsa, işçi hem haklarını alamayacak hem de kıdem tazminatını alamayacak, işsizlik parası alamayacak. Mahkemeye giderse ücretsiz izne çıkarıldığını kanıtlamak zorunda kalacak. Ancak bunu kanıtlarsa hem kıdem tazminatını alacak hem de sonradan işsizlik parası alacak.

□ İşveren yasaya göre hangi hallerde "ücretsiz izin" uygulamasına başvurabilir?

"Ücretsiz İzin" tanımı ve nasıl kullanılacağı kanunda açıkça belirtilmemiştir. **4857 Sayılı İş Kanunu Madde 56 ve 74'te işçiye hak olarak verilen ücretsiz izinler dışında diğer tüm ücretsiz izinlerin tarafların rızasıyla kullanılması gerekmektedir.** Madde 56'da belirtilen, yıllık iznini başka bir şehirde geçirecek olan işçiye, talep etmesi durumunda verilen 4 günlük ücretsiz yol iznidir. Bu izin, gidiş dönüş sürelerinde işçinin yolda geçireceği süreler gözetilerek, işçiye kanunen tanınmış bir haktır. Madde 74'te bahsedilen ise, doğum nedeniyle raporlu olan kadın işçinin, raporun bitiminde talep etmesi durumunda, 6 aya kadar kullanabildiği ücretsiz doğum iznidir. Bu izinler kanunen tanınmış bir hak olduğu için işverenin rızası aranmaz.

Bunun dışında yasada "ücretsiz izin şu şartlarda uygulanabilir" diye bir kısıtlama yok. İşin, işletmenin gereği olarak eğer bir işgücü fazlası açığa çıktıysa işveren o işgücünü işten çıkarmak yerine ücretsiz izin uygulamasına başvurarak sorunu çözmek isteyebilir. Bir proje bitip diğerine başlanacağı sırada uygulanabilir. Bazı sektörlerde dönem dönem iş durur ve baş-

lar. Bu geçiş süreçlerinde bu uygulamaya başvurulabilir. Ancak genellikle bu uygulama iş ve işletmenin gereği olarak değil keyfiyet halinde yürür. Bir yandan bakarsanız bir işletmede fazla mesai çalışması vardır bir yandan da ücretsiz izin uygulaması vardır. Bu keyfiliğin önüne geçmek için bazı kurallar getirilmiştir. **Yazılı bir teklifin yapılması ve bir ücretsiz izin formunun doldurulması ücretsiz iznin kurala bağlanması içindir. İşçi eğer ücretsiz izni kabul etmiyorsa Yargıtay kararınca bu işçi haklı fesih hakkı elde etmiş olur. Kıdem tazminatını talep edebilir. Ama ihbar tazminatı alamaz.** Ücretsiz izin sırasında işçinin iş akdi devam eder. İşçi ücretsiz izinde başka bir yerde çalışırsa bu durum bazı Yargıtay kararlarında işçinin iş akdinin feshi için haklı neden sayılmıştır.

❑ Ücretsiz izin süresi açısından sınırlayıcı bir süre var mı?

Belirli bir sınırlama yok. İşveren bir hafta ücretsiz izin verir, bir ay verir sonra işçinin rızasını alarak ücretsiz izni tekrar yenileyebilir. Bu nedenle süre sınırlaması olmasının bir anlamı yoktur. İşçinin rızası olmadan böyle bir anlaşmadan söz edilemez. **İşçi ücretsiz izne çıkmak için zorlanamaz. İşveren için haklı sebepler olsa bile zorlanamaz.**

Yol ücretsiz izni ve doğum ücretsiz iznini kullanan işçiler, izinli oldukları günler için sağlık hizmetlerinden eş ve çocuklarıyla beraber yararlanmaya devam ederler; **ücretsiz izinli olunan bu günler için SGK prim ödemeleri yapılmadığı halde sağlık hizmetleri kesintiye uğratılmaz.** Yani kanunen hak olarak verilen izinleri kullandığı günlerde sağlık hizmetleri verilmeye devam eder. Ancak yasada belirtilmeyen ve sadece işverenin inisiyatifi ile işçiye verilmiş ücretsiz izinlerin 10 günü aşması durumunda ancak gelir testi yaptırılarak GSS primi ödendiği takdirde sağlık hizmetlerinden faydalanma-

ya devam edilir. 10 günden kısa süren izinler için sağlık hizmetleri kesintisiz devam edecektir.

❑ Ücretsiz izin günleri kıdem süresinden sayılır mı?

Hayır, ücretsiz izinler işçinin kıdem süresinden sayılmıyor. Diyelim 5 yıl çalışmış ama bunun son 3 ayını ücretsiz izinde geçirmiş işçinin, kıdem süresi 5 yıl olmayacak, 4 yıl 9 ay olacak. Bu süre zarfında sigorta primi ve ücret ödenmiyor. Ölümü gösterip sıtmaya razı etmektir bu. **Ücretsiz izinde olan işçi fazla mesailer ve ücretleri ödenmediği takdirde haklı olarak iş akdini feshedebilir.** İşveren de işçi başka yerde çalışırsa iş akdini feshedebilir.

Unutulmamalı ki işçinin ücretsiz izni kabul etmesinin hayatın olağan akışına uygun bir tarafı yok. İşsizlik ortamında, kriz ortamında, işçiye ölümü gösterip sıtmaya razı etmektir bu. İşçi ücretsiz izni kabul etmezse ancak haklı fesih yapabiliyor. Ben işçilere bunu çok önermiyorum. Başka yapacak bir şey yoksa son çare olarak haklı fesih yoluna gitmelerini öneriyorum. **Çünkü birincisi işçi sadece kıdem tazminatını alabiliyor, ihbar tazminatını alamıyor. İkincisi işçi işsizlik parasından yararlanmak için başvurduğunda "bu yargılama gerektiren bir durum" denilmekte. İşçi kendi fesih yaptığı için işe iade davası da açamıyor. İşçiye haklı fesih hakkı doğuruyor ama işçiye kazandıracakları şeyler çok sınırlı.** Firmalar batmaya meyletmişse işçi açısından da o son çareyi kullanmaktan başka seçenek yok. Ücretsiz izin süresi içinde tarafların iş akdiyle bağlılığı kuralı gereği aslında hukuken tartışılacak bir tek şey var. **İşçinin iş akdiyle bağlı olduğu bu ücretsiz izin süresince o işçinin en azından sigorta primlerinin ödenmesi gerekir. Fakat böyle bir yasal zorunluluk yok.** Ücretsiz izin süresi kıdem süresinden sayılmıyor, işveren ücret ödemiyor, sigorta primi de ödemiyor. ■

Hakkını Arayan İşçi “Vatan Haini” midir?

Yaşadığı topraklara ve insanlarına ihanet... Bir davaya, topluma ve arkadaşlığa ihanet eden insan haliyle sevilmez. Bu yüzden “hainlik” utanç vericidir. İşte bu kavram, tam da utanç verici olduğu için en acı verici, yaralayıcı ve susturucu bir suçlamaya dönüşebiliyor: “Vatan haini!” Bu suçlamaya egemenler tarafından çok sık başvuruluyor. Meselâ 1950’lerde Adnan Menderes Hükümeti, ABD’nin isteği üzerine Kore’ye asker gönderdi. Böylece Anadolu’nun yoksul çocukları, adını bile duymadıkları bir ülkedeki cephelere sürülmüş oldu. Onların Kore’de can vermesi, egemenlerin zerrece umurunda değildi. Hükümet, Kore’ye gönderdiği “vatan çocukları” karşılığında ABD’den para yardımı alıyordu. ABD’li yetkililer ise Türk askerinin çok ucuz olduğunu söylüyordu.

vatan, mızraklı ilmühalse, vatan, polis copuysa,
ödeneklerinize, maaşlarınızsa vatan,
vatan, Amerikan üsleri, Amerikan bombası, Amerikan
donanması topuysa,
vatan, kurtulmamaksa kokmuş karanlığımızdan,
ben vatan hainiyim.”

Sermaye sahipleri işçilerin bilincini bulandırmak ve aralarına nifak sokmak için sık sık bu tür suçlamalara başvururlar. Zamanında Nâzım’ı vatan haini ilan eden egemenler, bugün de çıkarlarına çomak sokan herkesi aynı şekilde yaftalıyorlar. Meselâ grevler “milli güvenliği bozucu” görülerek yasaklanırken, grevci işçiler de “vatan haini” olarak yansıtılıyor. İşten atma saldırılarına boyun eğmeyen direnişçi işçiler de aynı şekilde lanse ediliyor. Son olarak üçüncü havaalanı inşaatında çalışan işçilerin “vatan haini” olduğu yansıtıldı kamuoyuna. İyi yemek, tahtakurusuz yatak, iş cinayetlerine daha fazla kurban vermemek için önlemlerinin alınmasını isteyen inşaat işçileri “vatan haini” öyle mi? Anayasal haklarını kullanarak sendikalaşan, patronların hukuksuz işten atma saldırılarına karşı direnişle cevap veren işçiler “vatan haini” öyle mi? Hakları için mücadele eden, yaşadıkları sorunlar karşısında birlik olmak için çaba harcayan işçiler “hain” olmakla suçlanırken, yasaları açık açık çiğneyen patronlar için ise hiçbir yaptırım uygulanmıyor.

İşçi sınıfının namuslu ozanı Nâzım Hikmet, yoksul Anadolu çocuklarının ABD’nin sürdürdüğü bu savaşa gönderilmesine karşı çıktı, bunu anlatan şiirler yazdı. Hükümet ve hükümet yanlısı gazeteler, Nâzım Hikmet’i derhal “vatan haini” ilan ettiler. Neden? Nâzım Hikmet “hain” olarak damgalanmak için ne yapmıştı? Emekçi çocuklarının Kore’de ölmesine karşı çıkmıştı. Bir aydın olarak toplumu uyandırmak istemişti. Ama bu, iktidar sahiplerinin işine gelmiyordu. İşte bu yüzden onu toplumun gözünden düşürmek istediler ve “vatan haini” ilan ettiler. Nâzım Usta ise onlara şu cevabı verdi:

“Evet, vatan hainiyim, siz vatanperverseniz, siz yurtseverseniz, ben yurt
hainiyim, ben vatan hainiyim.

Vatan çiftliklerinize,
kasalarınızın ve çek defterlerinizin içindekilerse vatan,
vatan, şose boylarında gebermekse aklıktan,
vatan, soğukta it gibi titremek ve sıtmadan kıvrnamaksa yazın,
fabrikalarınızda al kanımızı içmekse vatan,
vatan tırnaklarıysa ağalarınızın,

Üstelik vatan eğer üzerinde yaşadığımız topraksa, tüm zenginlikleri biz üretiyoruz, onlar ise el koyuyor. Vatanın sefasını onlar sürüyor, cefasını ise biz çekiyoruz. Tüm zenginlik, bizlerin ellerinin hüneri değil mi? Peki, o halde daha iyi yaşam koşulları istememiz ve bunun için mücadele etmemiz suç mudur, ihanet midir? Elbette hayır, olamaz!

Kardeşler, mücadeleciler işçileri ihanet etmekle suçlayan egemenlerin “vatan”dan anladıkları, üzerinde yaşadığımız topraklar değildir. Ne olduğuna ise en iyi cevabı Nâzım Hikmet vermiştir. Nâzım Usta, onların “vatan” diye kastettiklerinin sermayeleri olduğunu ortaya koymuştur. Onların tek derdi iktidarlarını ve çıkarlarını korumak, sermayelerini arttırmaktır. Bu nedenle sömürücüler ve egemenler, milliyetçiliği kışkırtıyor ve işçi mücadelelerini vatan hainliğiyle yaftalayıp kötümeye çalışıyor. Hak arama eylemlerini genel işçi kitlesinin gözünde bu şekilde gayrimeşru ilan etmek istiyor. İstiyorlar ki işçiler birleşmesin, hakları için mücadele etmesin. Ama biz işçi sınıfıyız ve bu oyunlara prim vermemek için bilinçli hareket etmeliyiz! ■